

evasion from the answer; explanatory – argumentative, summary and commentary tactics. Each of the tactics is determined by the social and communicative roles of participants in judicial discourse. The prospects for research are to develop a typology of strategies and tactics for legal discourse in general.

Key words: *judicial discourse, communicative strategy, communicative tactics, communicative role, speech behavior.*

Отримано: 19 липня 2017 р.

УДК 811.161.2'276.6:796.332

І. Р. Процик

«...ЯК СЯ ФУТБОЛІСТИ СПРАВЮЮТЬ НА ПОЛІ З БАЛЬОНОМ»: ФУТБОЛЬНА ЛЕКСИКА В СУЧАСНИХ ГУМОРИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ

Функціонування футбольної лексики в художніх творах стало предметом зацікавлення українських мовознавців лише кілька років тому, що зумовлено низкою причин: 1) художніх творів футбольної тематики в українській літературі ХХ ст. було небагато, 2) деякі з них не були широко відомі, 3) завдяки проведенню 2012 року в Україні та Польщі фінальної частини Чемпіонату Європи з футболу з'явилися нові художні тексти на футбольні теми. Лінгвістичному аналізу особливостей використання лексики футболу в художніх творах сучасних українських авторів присвячено статтю Юрія Струганця [9], а специфіці функціонування футбольної лексики в різножанрових текстах українських письменників першої половини ХХ ст. [6] та представників постмодернізму [3; 4] – статті авторки запропонованої тут розвідки.

У цьому дослідженні корпус підданих мовознавчому аналізу художніх текстів футбольної тематики доповнено гумористичними новелами на теми футболу сучасних авторів Романа Солила (твори зі збірок «Бібрецькі оповідки» (Львів, 1991 [7]) та «Кульбабовий ангел» (Тернопіль, 2012 [8])) і Богдана Волошина (тексти зі збірок оповідань «Бурачковицькі хроніки» (Львів–Київ, 1996 [1]) та «Політ золотої мушки» (Львів, 2016 [2])), написаними стилізованим наддністрянським діалектом. Мета розвідки – виявити особливості функціонування спеціальної футбольної лексики в гумористичних творах на футбольну тему українських авторів зламу ХХ–ХХІ ст. Завдання статті: 1) із художніх творів футбольної тематики Романа Солила та Богдана Волошина відібрати фрагменти текстів, у яких використано футбольну лексику; 2) з'ясувати семантику зафіксованих футбольних лексем, подати їхнє тлумачення та сучасні відповідники тих спеціальних назв, які вжито в гумористичних текстах, написаних наддністрянським діалектом; 3) поділити на тематичні групи лексику футболу, яка функціонує у аналізованих творах.

Для тематичної класифікації футбольної лексики, вжитої в текстах Романа Солила та Богдана Волошина, використано власну методику поділу на тематичні групи української лексики футболу, опрацьовану на основі розгляду спеціальних футбольних видань, статей у спортивній періодиці та представлену в розвідці «Копаний м'яч учить боронити і здобувати: тематична класифікація української футбольної термінологіки кінця ХІХ – початку ХХ ст.» [5].

Аналіз семантики футбольних лексем, зафіксованих у футбольних новелах Р. Солила та Б. Волошина, дав змогу тематично розподілити назви на такі групи:

1) назви спортивних змагань, футбольної гри, поєдинку та його частин: *спорти* (види спорту) «То є вельми значна справа, а ви ся знаєте на *спортах*...» [7, 6], *футбол* «Маєм виставити кільканадцять хлопів до *футболу*» [7, 6], «*Футбол* потребує моцних ніг і сприту, а я навіть не мислю, щоб хто з бібрецьких видів бальон» [7, 6], «Сапій колись був ого до *футболу*, але то перейшов час, обсіли діти» [8, 214]. «А ще в селі, окрім *футболу*, бавилися сітківки (волейбола) пополудню, як вчепилися бальона, то товкли страшним ділом» [8, 215], «Якраз на жнива не було інакшої мови, як *футбол*» [8, 235], «На *футбол* люду зібралося – море» [2, 11], *матч* «Монолог затриманого Марка Загірного, правого крайнього нападника команди «Сокіл» із Лопушної, в Бурачковицькому відділку міліції після *матчу* з місцевим «Вірвусом»» [2, 11], *гра* (футбольний матч) «То *гра* мала бути затята» [2, 11], «*Гра* провадиться далі» [2, 12], «Позаминулої *гри* так і було» [2, 12], «Коли ми знову стали до *гри*, сонце вже ховалося за постерунком, пане слідчий. ... *Гра* знову почалася» [2, 14], «*Гра* стала» [2, 14], *перша половина гри* (перший тайм матчу) «На тому скінчилася *перша половина гри*» [2, 14], *друга половина матчу* (другий тайм) «*Суддя* сказав, що *друга половина матчу* буде тільки півгодини, бо він пізнить на потяг до Бібрки, де його шваґер видає дочку за фризiera зі Львова» [2, 14], *перерва* «У *перерві* ми цілою командою лапали рябу корову разом зі Стефком» [2, 14];

2) назви футбольних дій: *бити футбола* (грати у футбол) «Дідо не раз *били футбола*, як мали роботу в місті на стації» [7, 6], *грати футбол / грати* (грати у футбол) «– А мені ліпше снилося – що я *грав футбол* у валянках» [8, 236], «Не так, як минулого тижня, коли *гнали* в Рип'яному: там футбол оглядали три кози, цап Місько і баба Васирина, яка ту всю громаду пасла» [2, 11], *бити чолом* (бити по м'ячу чолом) «Але *чолом можу бити*. Чолом *можу*» [8, 214], *викопувати бальон* (вибивати м'яч) «*Бальон* Папа *викопував* де-будь, але сильно, так, що ходили за бальоном в верболози або на Штудришин город...» [8, 215], *бавитися футболом* (грати у футбол), *товкти бальона* (грати м'ячем) «А ще в селі, окрім *футболу*, *бавилися* сітківки (волейбола) пополудню, як вчепилися *бальона*, то *товкли* страшним ділом» [8, 215], *заробити картку* (отримати попередження у вигляді жовтої або червоної картки за порушення правил), *відсидіти на лавці* (відсидіти на лаві запасних) «Сафат *заробив картку* й мусів *відсидіти* за полем на обмерзлій *лавці*» [7, 24], *піддатися* (програти) «– Та як, у своєму селі – й *піддатися*? – й вже загортав рукави. – Йдем прати!» [8, 237], *копати* (бити ногою по м'ячу) «З десяти ударів Папі виходило раз-два дати доброго вішеного паса, але вже як *копав*, то *копав*» [8, 237], *скакати в брамці* (підстрибувати у воротах) «У *брамці* денервово *скакав* Юзик Шопи, люксусовий воротар» [2, 11], *запопасти м'яч* (здобути м'яч), *влупити правою* (сильно вдарити правою ногою), *поцілити до брамки* (влучити у ворота) «М'яч *запопав* наш Тиміш Підлісний. Той як *влупить* правою – бальон може пукнути. Лиш би *до брамки поцілив*...» [2, 12], *(бути) трохи не в формі* (бути в неналежній спортивній формі) «Наш тренер замінив його на мого найліпшого колегу, Оляка Березяка. Він, правда, *трохи не в формі*: вчора був на празнику і приїхав у жіночих капцях і з жовтими очима» [2, 12], *валити просто на ворота* (бігти прямо до воріт) «А я *валю просто на ворота* «Вірвуса»» [2, 12], *копати в леті* (копати з льоту) «Падаю на мураву і *в леті копаю* Орка в кістку» [2, 12], *дискваліфікувати на три гри* (відсторонити від футболу на три матчі) «Я дуже боявся, щоби подібної ганди не було тут, бо Стефка тоді *дискваліфікують на три гри*, а ми без нього – як без рук» [2, 13], *притиснути до воріт* (змусити суперника захищатися) «На ту хвилю «Вірвус» *притис* нас *до воріт*» [2, 13], *лупнути в брамку* (сильно вдарити у ворота) «Врешті, нападник вірвусівців *лупнув* зліва в нашу *брамку*» [2, 13], *зачинати гру* (починати гру) «Треба було *зачинати гру*» [2, 13], *повалити на брамку* (піти в атаку на ворота) «Суддя знову свиснув і ми *повалили на брамку* «Вірвуса»» [2, 13], *влетіти до брамки разом з бальоном* (влетіти у ворота разом із м'ячем) «А нагий Ромко звитяжно *влетів до брамки разом із бальоном*» [2, 14], *провадити гру далі* (проводити гру далі) «Але ми того не знали і *провадили гру далі*» [2, 14], *вхопити бальон* (підхопити м'яч), *пігнути на ворота* (побігти до воріт) «Заким горіла стирта, я *вхопив бальон* і знов *пігнав на ворота* «Вірвуса»» [2, 14], *пальнути з правої* (сильно вдарити правою ногою) «Я *пальнув із правої* – і бальон зателіпався в сітці!» [2, 14];

3) назви учасників футбольного матчу та інших осіб, причетних до гри: *футболіст, тлумач* (коментатор футбольного матчу) «Третю неділю на луці квапилася робота – рівняли пляц на футбольне льотнисько: стягували мораву, ладнали лавки, будували вежу для *тлумача*, котрий мав виповідати без радійо, як ся *футболісти* справують на полі з бальоном» [8, 235], «Мадея все каже до *футболістів*: – Програєте, будете додому невезені» [8, 236], *гравець* «Кинули синій *бальон* з білою рискою, цвірінкнун *свистун* Кльонца, зчепилися ноги *гравців*, крик і гук за полем» [8, 238], *форвард* «Відразу впізнали воротаря пустомитівців Броня Кордибаху. По нім з'явився ліпший *форвард* повіту, зизоокій, з горбатим носом Янтох Підкулька...» [8, 236], *нападник* «Врешті, *нападник* вірвусівців *лупнув* зліва в нашу *брамку*» [2, 13], *правий крайній нападник* «Монолог затриманого Марка Загірного, *правого крайнього нападника* команди «Сокіл» із Лопушної, в Бурачковицькому відділку міліції після матчу з місцевим «Вірвусом»» [2, 11], *центральний нападник* «То щось страшне: м'яч сухим листом приліпився нижче від спини нашого *центрального нападника* Романа Драгана» [2, 12], *центральний оборонець* «На мене нагло кидається їхній *центральний оборонець* Орест Шаргут» [2, 12], *воротар* «Свист і рики від ставу, бо були-сьмо взуті в засохлі військові ходаки, а *воротар* Юзьо ще мав на руках мулярські рукавиці й жовнірський кашкет з Першої війни» [8, 237], «У *брамці* денервово *скакав* Юзик Шопи, люксусовий *воротар*» [2, 11], *брамкар* (воротар) «*Брамкареві* так стрикало під коліними й зазимніло в животі, жи мусів виляти до гартанки з чвертку вишнівки» [7, 24], «Ви, пане слідчий, не знаєте нашого *брамкара*» [2, 12], *суддя / судия* «По селі дозбирували хлопів до футболу. *Суддя* згодився на відро раків» [8, 213], «На остатку висунувся *судия* зі Львова Ярослав Кльонц у крислатому капелюсі, вгодований, з льорнетою на патичку, попід карк – краватка» [8, 237], «Коли до нас влетів гол, Стефко-брамкар зняв рукавиці й полетів за *суддею*» [2, 12], «*Суддя* сказав, що друга половина матчу буде тільки півгодини, бо він пізнить на потяг до Бібрки, де його швагер видає дочку за фризиєра зі Львова» [2, 14], «Тоді до *судді* приступив старий Йосиф, який мав контузію ще за Австрії і бачив уночі, як вдень» [2, 14], «Зачалися крики: “Вони *суддо* купили за тальони на цукор!”» [2, 14], *свистун* (суддя в полі) «Кинули синій бальон з білою рискою, цвірінкнун

свистун Кльонца, зчепилися ноги гравців, крик і гук за полем» [8, 238], *тренер* «То й не дивно: голова колгоспу пообіцяв *тренеру* «Вірвуса» за перемогу над нами виписати шиферу на стайню, а цілій команді – по три кавалки канадійського мила» [2, 11], «Добре, що *тренер* був при пам'яті – тримав за руки, – а фельдшер запихав Стефкові до писка пуделко заспокійливих пігулок» [2, 13], «Запасних трусів Ромко не мав, і *тренер* мусив побігти до склепу, щоби купити нові – в зелені когутики» [2, 14];

4) **назви спортивного майданчика та його частин, футбольного поля та його елементів:** *стадіон* (стадіон) «*Стадіон* заревів: «Слава!»» [2, 13], *поле* (футбольне поле) «Сафат заробив картку й мусів відсидіти за *полем* на обмерзлій лавці» [7, 24], «По хвилі перебраний «Білий Легіон» вишерегувався на *полі*» [8, 237], «Янтох шпацерував *полем*, то підморгуючи пані, то ж острився на наші ворота» [8, 237], «Нарід на *полі* зачав кричати: «Орко, задуси того глиста!»» [2, 12], «На *поле* лягли потемки» [2, 14], «Нарід посунув на *поле*» [2, 14], «А на *полі* діялося щось страшне» [2, 14], *бойовисько* (футбольне поле; лексема, утворена за аналогією до польської назви boisko) «Але на *бойовиську* далі було темно» [2, 14], *креси поля* (межі поля) «Романа за ноги витягли за *креси поля*» [2, 12], *морава* / *мурава* (трава на футбольному полі) «Третю неділю на луці квапилася робота – рівняли пляц на футбольне льотнисько: стягували *мораву*, ладнали лавки, будували вежу для тлумача, котрий мав виповідати без радіо, як ся футболісти справують на полі з бальоном» [8, 235], «Падаю на *мураву* і в леті копаю Орка в кістку» [2, 12], *трибуни* «Той, як втятий, летить на *трибуни* і зносить три ряди» [2, 12], «Нарід на *трибунах* зворохобився» [2, 14];

5) **назви спортивного інвентарю й окремих його елементів, футбольного спорядження:** *м'яч* «З *м'ячем* літати засапувався, але не є з тих наздобкуванців, – за літо штири пари воріт поломив, не розбирає, де бальон, де нога, лупить всьо без розбору» [8, 237], «*М'яч* запопав наш Тиміш Підлісний. ... Удар! То щось страшне: *м'яч* сухим листом приліпився нижче від спини нашого центрального нападника Романа Драгана» [2, 12], *бальон* (м'яч) «Футбол потребує потужних ніг і сприти, а я навіть не мислю, щоб хто з бібрецьких видів *бальон*» [7, 6], «Той з *бальоном* не перепустить нікого – ні чужих, ні своїх. ... *Бальон* Папа *викопував* де-буть, але сильно, так, що ходили за *бальоном* в верболози або на Штудришин город...» [8, 215], «Коли суддя свиснув, *бальон* полетів у бік воріт «Вірвуса»» [2, 11], «Той як влупить правою – *бальон* може пукнути» [2, 12], «Деся на штирнайцятій хвилині *бальон* втрапляє до мене» [2, 12], «*Бальон*, як зачарований, літав межі нами» [7, 24], «Кинулися по *бальон*, але сягнути його не змогли: болота в баюрі було під пахи» [2, 13], «З болота стирчала кабіна втопленого ще перед минулорічною Паскою трактора. З його кабіни й дістали *бальон*» [2, 13], «Я пальнув із правої – і *бальон* зателіпався в сітці!» [2, 14], «За-ким горіла стирта, я вхопив *бальон* і знов пігнав на ворота «Вірвуса»» [2, 14], *ворота* «Дідо з сантиметром пішли перемірувати *ворота*» [8, 236], «Янтох шпацерував полем, то підморгуючи пані, то ж острився на наші *ворота*» [8, 237], «З *м'ячем* літати засапувався, але не є з тих наздобкуванців, – за літо штири пари *воріт* поломив, не розбирає, де бальон, де нога, лупить всьо без розбору» [8, 237], *чужі ворота* «Годі ся було дістати до *чужих воріт*» [7, 25], *сіта* / *сітка* «Стефко метнувся блискавкою, але бальон черкнув об слуп і через дзюру в *сіті* викотився в баюру» [2, 13], «Я пальнув із правої – і бальон зателіпався в *сітці*!» [2, 14], *штанги воріт* «Рецьо, Мазуриків Чапай, Мікако Снігурів тесали бальки на *штанги воріт*» [8, 235], *слуп* (штанга воріт) «Стефко метнувся блискавкою, але бальон черкнув об *слуп* і через дзюру в *сіті* викотився в баюру» [2, 13], *брамка* (ворота) «У *брамці* денервово скакав Юзик Шопа, люксусовий воротар» [2, 11], «Лиш би до *брамки* поцілів...» [2, 12], «Бальон полетів на нашу *брамку*» [2, 12], «Він скоренько спутав слабому ноги шнурком від рябої корови, яка мирно робила пляцки за *брамкою*» [2, 13], «Малий Юрчик приніс дві гасові лампи і поставив їх над *брамками*» [2, 14], *порожня брамка* (порожні ворота) «*Брамка була порожня*, бо Юзик Шопа побіг до вітру за гостинець» [2, 14], *рукавиці* (воротарські рукавиці) «Коли до нас влетів гол, Стефко-брамкар зняв *рукавиці* й полетів за суддею» [2, 12], *труси* «Запасних *трусів* Ромко не мав, і тренер мусив побігти до склепу, щоби купити нові – в зелені когутики» [2, 14];

6) **назви елементів гри, результатів матчу:** *атак* (атака) «Юзьо верещав, що було мочі: – *Атак* й ще раз *атак!!!*» [7, 25], *вішений пас* (навісний пас) «З десяти ударів Папі виходило раз-два дати доброго *вішеного паса*, але вже як копав, то копав» [8, 237], *гол* «Не дай Боже, *буде гол*», – думаю» [2, 12], «Коли до нас влетів *гол*, Стефко-брамкар зняв рукавиці й полетів за суддею» [2, 12], «Діда прив'язали до коня і наказали йому знімати гвалт, коли буде *гол*» [2, 14], *удар* «З десяти *ударів* Папі виходило раз-два дати доброго *вішеного паса*, але вже як копав, то копав» [8, 237], «Удар! То щось страшне: *м'яч* сухим листом приліпився нижче від спини нашого центрального нападника Романа Драгана» [2, 12], *перемога* «То й не дивно: голова колгоспу пообіцяв *тренеру* «Вірвуса» за *перемогу* над нами виписати шиферу на стайню, а цілій команді – по три кавалки канадійського мила. То гра мала бути затята» [2, 11];

7) назви об'єднань футболістів – футбольної команди, ліній футболістів на полі, відповідно до їхніх амплуа: *команда* «То й не дивно: голова колгоспу пообіцяв тренеру «Вірвуса» за перемогу над нами виписати шиферу на стайню, а цілій команді – по три кавалки канадійського мила» [2, 11], «У перерві ми цілою командою лапали рябу корову разом зі Стефком» [2, 14], *захист* «В захист ми поставили Папу» [8, 237], *лінія захистку* (лінія захисту) «По правій руці в лінії захистку мали поставити лівака Папу» [8, 215];

8) назви дій суддів, тренера: *суддя свиснув* / *свище* «Коли суддя свиснув, бальон полетів у бік воріт «Вірвуса»» [2, 11], «Суддя знову свиснув і ми повалили на брамку «Вірвуса»» [2, 13], «Суддя свище, фельдшер вправляє щелепу малому, котрий хотів допомогти Оркові» [2, 12], *суддя показав на центр поля* (суддя дав сигнал, що забитий гол зараховано, і треба продовжити гру з центра поля) «Суддя показав на центр поля, а ми кинулись обніматися Ромку» [2, 14], *тренер замінив* «Наш тренер замінив його на мого найліпшого колегу, Оляка Березяка» [2, 12];

9) назви тренувань: *розрухувальне гімнастикування* (руханка) «Легіони робили розрухувальне гімнастикування – вимахували руками, тяжко присідали, глибоко дихали й хукали, підскакували, як застояні без зиму бички» [8, 237];

10) назви глядацької підтримки та вигуки уболівальників: *оглядати футбол* (дивитися футбол) «Не так, як минулого тижня, коли грали в Рип'яному: там футбол оглядали три кози, цап Місько і баба Василина, яка ту всю громаду пасла» [2, 11], «*Марадона, Марадона!*» (заохочування нападника до активних дій; походить від імені одного з найкращих футболістів світу, аргентинського нападника 70–90-х рр. ХХ ст. Дієго Марадони) «На високій тичці над чайною затріпотіла наша фана, а баптистський хор затягнув свою нову мелодію «*Марадона, Марадона!*»» [2, 13], «*Треба гол, Боже, – гол!*» (заклик до команди забивати гола) «Нарід знову заревів, що треба гол, Боже, – гол!» [2, 14].

Зафіксовано й власні назви футбольних команд: *Асмоней* (зредукована назва реальної футбольної команди, яка в 1908–1939 рр. представляла ЖКС (жидівський спортовий клуб) Гасмоней (Львів)) «Дідо не раз били футбола... Його навіть просили до «Асмоней», але то ліпше відтяти си пагність на мізернім пальці, ніж обставати за Мошкову родину» [7, 6], *Білий Легійон* (вигадана назва футбольної команди, ймовірно польської) «По хвилі перебраний «Білий Легійон» вишерегувався на полі» [8, 237], *Сокіл (Лопушна)* (назва футбольної команди, що репрезентувала українське спортивне товариство «Сокіл», яке функціювало в Галичині у 1894–1939 рр.) «Монолог затриманого Марка Загірного, правого крайнього нападника команди «Сокіл» із Лопушної, в Бурачковицькому відділку міліції після матчу з місцевим «Вірвусом»» [2, 11], *Вірвус (Бурачковичі)* (вигадана назва футбольної команди) «То й не дивно: голова колгоспу пообіцяв тренеру «Вірвуса» за перемогу над нами виписати шиферу на стайню...» [2, 11], «Коли суддя свиснув, бальон полетів у бік воріт «Вірвуса»» [2, 11], «А я валю просто на ворота «Вірвуса»» [2, 12], «На ту хвилю «Вірвус» притис нас до воріт» [2, 13], «Суддя знову свиснув і ми повалили на брамку «Вірвуса»» [2, 13], «Заким горіла стирта, я вхопив бальон і знов пігнав на ворота «Вірвуса»» [2, 14].

У розглянутих текстах функціують синонімічні футбольні лексеми. З однаковою частотністю вжито назви: *матч* – *гра*, *футболіст* – *гравець*, *воротар* – *брамкар*, *поле* – *бойовисько*, *ворота* – *брамка*, *бити футбол* – *грати футбол* – *бавитися футболом*. Із синонімічних рядів *бальон* – *м'яч*, *нападак* – *форвард*, *суддя* – *судия* – *свистун* за вживаністю домінують назви *бальон*, *нападак*, *суддя*.

Як показав аналіз, у гумористичних творах сучасних авторів Романа Солила та Богдана Волошина зафіксовано слова з більшості тематичних груп спеціальної футбольної лексики: назви футбольної гри, поединку та його частин, елементів гри, результатів матчу, футбольних дій, учасників футбольного матчу та інших осіб, причетних до гри, назви футбольного поля та його частин, футбольного інвентарю та спорядження, ліній футболістів відповідно до їхніх амплуа, назв дій суддів, тренерів, глядацької підтримки, а також власні назви команд і вигуки уболівальників. Усі футбольні лексеми, вжиті в цих текстах, функціують у прямому номінативному значенні, що цілком закономірно, адже проаналізовані художні твори присвячені футбольній проблематиці. Зафіксовано синонімію футбольних назв та конкуренцію спеціальних лексем із синонімічними рядів.

Список використаних джерел

1. Волошин Б. Бурачковицькі хроніки / Б. Волошин. – Львів – Київ : Галицькі контракти, 1996. – 132 с.
2. Волошин Б. Політ золотої мушки [Текст] : збірка оповідань / Богдан Волошин. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 320 с.
3. Процик І. Р. Відображення мовної картини світу футбольних фанатів у художніх творах сучасних українських письменників / І. Р. Процик // Вісник Дніпропетровського університету.

- ту. Серія: Мовознавство. – Дніпро : Дніпропетровський нац. ун-тет ім. О. Гончара, 2017. – Вип. 23(1). – С. 155–164.
4. Процик І. «Команда футбольних святих» або Релігійна лексика в художніх текстах футбольної тематики / Ірина Процик // Науковий вісник Чернівецького університету : Збірник наукових праць. – Вип. 769. Романо-слов'янський дискурс. – Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2016. – С. 38–43.
 5. Процик І. «Копаний м'яч учить боронити і здобувати»: тематична класифікація української футбольної термінологіки кінця XIX – початку XX ст. / Ірина Процик // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Серія : Проблеми української термінології. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2016. – № 842. – С. 151–157.
 6. Процик І. Функціонування футбольних термінів першої половини XX століття в художньому тексті / Ірина Процик // Термінологічний вісник. – 2017. – Вип. 4. – С. 281–288.
 7. Солило Р. Бібрецькі оповідки / Роман Солило. – Львів: Редакційно-видавничий відділ обласного управління по пресі, 1991. – 52 с.
 8. Солило Р. Кульбабовий ангел. Галицьке писаніє. Книга перша / Роман Солило. – Тернопіль: Богдан, 2012. – 384 с.
 9. Струганець Ю. Функціонування футбольної лексики у художній мові [Електр. ресурс] / Юрій Струганець // Вітчизняна наука на зламі епох : проблеми та перспективи розвитку : Матеріали XX Всеукр. науково-практ. інтернет-конференції. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 20. – С. 122–124. – Режим доступу: <http://rmuphdpri.webnode.com.ua> (розділ «Наукові конференції»).

Анотація. Досліджено особливості функціонування української футбольної лексики в гумористичних творах сучасних авторів Романа Солила та Богдана Волошина. Розкрито семантику футбольних лексем, покласифіковано їх за тематичним принципом, подано сучасні відповідники до спеціальних футбольних назв, вжитих у проаналізованих художніх текстах, написаних стилізованим наддністрянським діалектом.

Ключові слова: українська футбольна лексика, тематична класифікація, функціонування спеціальної лексики в художньому тексті, гумористичний твір.

Summary. In the article on the example of humorous texts by Ukrainian writers at the end of the XXth – beginning of the XXIth centuries peculiarities of functioning of Ukrainian football vocabulary in artistic texts concerning football have been analyzed. It has also been traced what football vocabulary has been used by modern Ukrainian authors Roman Solylo and Bohdan Voloshyn in humorous novellas about football which were written in Naddnistrrianskyi dialect. Semantics of special football lexemes has been discovered. It has been traced that all of them were used in the structure of the analyzed artistic texts about football in the direct nominative meaning, modern corresponding words to dialect football names, which were used in these humorous works, have been given. Football vocabulary has been classified according to the thematic principle. For example, the following groups of names of special football notions have been singled out: names of a football game (sporty, futbol), names of a fight and its parts (hra, match, persha polovyna hry, druha polovyna matchu, pererva), names of elements of a game (atak, vishenyi pas, udar), names of results of a match (peremoha), names of football actions (byty futbolu, hraty futbol, bavytysia futbolu, tovkty baliona, vykopuvaty balion, byty cholom, zarobyty kartku, vidsydyty na lavtsi, pidatysia, skakaty v bramtsi, zapopasty miach, vlupyty pravoiiu, potsilyty do bramky, kopaty v leti, dyskvalifikuvaty na try hry, prytytnuty do vorit, lupnuty v bramku, zachynaty hru, povalyty na bramku, vletity do bramky razom z balionom, vkhopyty balion, pihnaty na vorota, palnuty z pravoii), names of members of a football match (futbolist, hravets, forvard, napadnyk, pravyi krainii napadnyk, tsentralnyi napadnyk, tsentralnyi oboronets, vorotar, bramkar) and other people involved in the game (suddia, svystun, trener, tlumach), names of a football field and its parts (pole, boiovysko, kresy polia, murava, trybuny), names of football accessories and equipment (balion, miach, vorota, shtanhy vorit, slup, sita, bramka, rukavytsi, trusy), names of football players' lines according to their role (zakhyst, liniia zakhystku), names of the judges' actions, names of coaches (suddia svysnuv, suddia pokazav na tsentr polia, trener zaminyv), names of spectators' support (ohliadaty futbol) and proper names of teams («Asmoneia», «Sokil», «Virvus», «Bilyi Lehiion») and also exclamations of supporters («Treba hol, Bozhe, – hol!», «Maradona, Maradona!»).

Key words: Ukrainian football vocabulary, thematic classification, functioning of special vocabulary in an artistic text, a humorous literary work.

Отримано: 8 серпня 2017 р.